

Lesson

A propaganda működése

TÉMA

Propaganda –
eszközök és hatásmechanizmus

INTERJÚALANY

Kis György embermentő,
Keller László zsidó túlélő

KOROSZTÁLY

9 – 12. osztály

IDŐTARTAM

35 perc

JAVASOLT TANTÁRGYAK

Történelem, etika,
társadalomismeret
osztályfőnöki óra

FELADATLEÍRÁS

Ebben a tananyagban a diákok arról tanulnak, hogy a propaganda hogyan működik a politika céljainak megfelelően különböző történelmi korokban, valamint megismerik, hogy milyen eszközöket és módszereket használ: hogyan manipulálja az emberek gondolkodását. A diákok elemzik a propaganda eszközeit és megtanulják, hogyan láthatnak a sorok mögé.

TANTERVI KAPCSOLÓDÁSOK

A feladat megfelel a 2020-as Nemzeti Alaptantervhez illeszkedő tartalmi szabályozóknak (Kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyamára, Kerettanterv a gimnáziumok 7-12. évfolyamára, Kerettantervek az iskolaarendszerű felnőttoktatás 1-12. évfolyamára, Kerettantervek a szakképzés területére)

SZÜKSÉGES SEGÉDANYAGOK

- tanulói feladatlapok és mellékletek
- videóklip

TANULÁSI CÉLOK

A feladat elvégzése nyomán a diákok megismerkednek a propaganda működésével különböző történelmi korokban. A propaganda által használt manipuláció elemzésével fejlesztik kritikai gondolkodásukat. A diákok megtanulják, hogyan segíti az elsődleges források – videóinterjúk – elemzése az árnyalt gondolkodás fejlődését és a különböző perspektívák értékelését.

Ráhangelődés

Tanári bevezetés:

A propaganda latin eredetű szó. A propago ige jelentése szaporít, terjeszt, továbbterjeszt.

Tanári kérdés: Ma mit értünk a propaganda szón, és kapcsolódik-e az eredeti, latin jelentéséhez?

Gyűjtőmunka

Osszuk ki a *Mellékletet* és a *Tanulói feladatlapokat*. A diákok párosával, esetleg hármassával üljenek. Kérjük meg a diákokat, hogy nézzék meg a 20. század különböző korszakaiból való propaganda plakátokat (*Melléklet*), majd párokban válaszoljanak a 1. feladat kérdéseire.

Pármunka (*Tanulói feladatlap – 1. feladat*)

a, A diákok gyűjtsék össze párban, hogy milyen hasonlóságokat fedeznek fel a négy, különböző korból és országból származó plakát között (nyelvezet, színek, formák, hatást keltő eszközök, stb.)!

b, Hogyan kapcsolódik mindez a propaganda szó jelentéséhez?

Az interjúrészlet megtekintése előtt a diákok olvassák el az interjúalanyok rövid életrajzát.

(*Tanulói feladatlap – 2. feladat*)

Ezután nézzük meg az interjúrészletet együtt – akár kétszer. Az interjú megtekintése közben a diákok egyéni munkában gyűjtsenek ki kulcsszavakat a klipekből. (*Tanulói feladatlap – 3. a) feladat*)

Ezután párban beszéljék meg, hogy a propaganda az emberek mely tulajdonságait használja ki. Milyen eszközökkel próbál hatást elérni a hatalom? Készítsenek jegyzeteket is a megbeszélésekről.

(*Tanulói feladatlap – 3. b) feladat*)

Jelentésteremtés

Kérjük meg a diákokat, hogy egyéni munkában írjanak 4-5 mondatos rövid szöveget arról, hogy mi lehet a mindenkori hatalom célja a propagandával, és miért tud hatni sok emberre! Térjenek ki arra is, véleményük szerint ki lehet-e védeni a propaganda egyénre gyakorolt hatását.

(*Tanulói feladatlap – 4. feladat*)

Reflektálás

A diákok cseréljék ki párjukkal írásaikat, és párokban beszéljék meg a 4. feladatot. Ezután vitassuk meg osztálykeretben a kialakult véleményeket.

A diákok cseréljék ki padtársukkal a fogalmazásukat, olvassák el egymásét, hasonlítsák össze gondolataikat. Ezután tárják az osztály elé, ha valamiben markánsan különbözött a véleményük.

(*Tanulói feladatlap – 5. feladat*)

Melléklet

Tanulói feladatlap

1. feladat - Gyűjtőmunka

a, Gyűjtsétek össze párban, hogy milyen hasonlóságokat fedeztek fel a négy, különböző korból és országból származó plakát között!

nyelvi eszközök	
színek	
formák	
egyéb hatáskeltő eszközök	

b, Beszéljétek meg, hogyan kapcsolódik mindez a propaganda szó jelentéséhez!

2. feladat - Interjú (életrajzok)

Az interjú meghallgatása előtt olvasd el a két rövid életrajzt!

Kis György – rövid életrajz

Kis György 1914-ben született Adonyban. Családja zsidó származású, de nagyszülei még jóval a 20. század fordulója előtt áttértek a katolikus vallásra. György vallásos, katolikus szellemben nevelkedett és katolikus pap lett. A holokauszt alatt zsidó emberek mentésében, segítésében vett részt. A háború után a magyar kommunista hatóságok üldözésének célpontjává vált.

Keller László – rövid életrajz

Keller László 1928-ban született Mezőcsáton. Zsidó származása miatt munkaszolgálatra kötelezték, majd egy Bécs melletti koncentrációs táborból szabadították fel a szovjet csapatok. A háború után, 1950-ben házasodott össze a szintén holokauszt túlélő Mike Teréziával, akivel együtt jártak az orvosi egyetemre. Belgyógyászként dolgozott.

Lesson

A propaganda működése

3. feladat - Interjú

a, Az interjú megtekintése közben gyűjts ki néhány kulcsszót! (Olyan elhangzó kifejezéseket, amelyek megragadják a figyelmedet, vagy saját szavaidat, amelyek eszedbe jutnak az interjú hallgatása közben.)

Kis György	Keller László

b, Párban beszéljétek meg a következő kérdéseket!

1. Az emberek mely tulajdonságait használja ki a propaganda?
2. Milyen eszközökkel próbál hatást elérni a hatalom?

Készítsetek jegyzeteket is megbeszélésekről!

1. kérdés - emberi tulajdonságok:

2. kérdés - a hatalom eszközei:

4. feladat - Jelentésteremtés

Írj 4-5 mondatot arról, hogy véleményed szerint, mi a mindenkori hatalom célja a propagandával, és miért tud hatni sok emberre! Mit gondolsz, ki lehet védeni a propaganda egyénre gyakorolt hatását? Hogyan?

5. feladat - Reflektálás

Cseréld ki pároddal a fogalmazásodat, olvasd el az övét, hasonlítsátok össze a gondolataitokat. Ezután tájázatok az osztály elé, ha valamiben markánsan különbözött a véleményetek.